

กฎหมายทรัพยากรน้ำฉบับใหม่ของประเทศอินโดนีเซีย *

ปิยะขวัญ ชมชื่น**

๑. บทนำ

ภูมิประเทศของอินโดนีเซียมีลักษณะเป็นหมู่เกาะและมีจำนวนมากกว่า ๑๘,๐๐๐ เกาะ ในแง่ของการอยู่อาศัย แม้มีหมู่เกาะจำนวนมากแต่การสำรวจพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา ประชากรกว่าร้อยละ ๖๐ ของประชากรทั้งหมด อาศัยอยู่ในตัวเมืองซึ่งมีพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ ๗ ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ ทำให้เกิดความหนาแน่นและแออัดของประชากร ซึ่งสร้างมลภาวะและก่อของเสีย รวมถึงทำลายสิ่งแวดล้อม ผลการสำรวจของกระทรวงสิ่งแวดล้อมอินโดนีเซีย พบว่าปี พ.ศ. ๒๕๕๐ อินโดนีเซียเผชิญกับปัญหามลภาวะและการทำลายสิ่งแวดล้อม และพบว่าแม่น้ำสายสำคัญของอินโดนีเซียเป็นน้ำปนเปื้อนที่ไม่สามารถดื่มได้และมีปัญหาการกระจายน้ำที่ไม่เท่าเทียม ไม่ทั่วถึง พบการใช้ประโยชน์จากน้ำมากเกินไปในบางพื้นที่ทำให้ประชาชนขาดน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคบริโภค อีกทั้งมีปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากทำให้อินโดนีเซียจำเป็นต้องจัดการขยะและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มข้นและเป็นระบบ ปัจจุบันอินโดนีเซียมีกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญหลายฉบับ อาทิ รัฐบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองและการจัดการสิ่งแวดล้อม (Law No. 32 of 2009) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ครอบคลุมเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมหลายมิติ รัฐบัญญัติว่าด้วยป่าไม้ (Law No. 41 of 1999) รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการขยะ (Law No. 18 of 2008) รัฐบัญญัติว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ (Law No. 5 of 1990) และล่าสุดเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐสภาอินโดนีเซียได้ผ่านร่างกฎหมายทรัพยากรน้ำฉบับใหม่ (The Water Resources Bill) ที่ขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการประกาศใช้ โดยมีเนื้อหาที่น่าสนใจหลายประการดังที่จะกล่าวถึงในบทความนี้

๒. ความเป็นมาและข้อที่น่าสนใจเกี่ยวกับกฎหมายทรัพยากรน้ำฉบับใหม่ของอินโดนีเซีย^๑

ก่อนการพิจารณากฎหมายทรัพยากรน้ำฉบับใหม่ของอินโดนีเซีย อินโดนีเซียเคยมีการบังคับใช้กฎหมายทรัพยากรน้ำฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ถูกยกเลิกโดยศาลรัฐธรรมนูญไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เนื่องจากมีการต่อต้านและถูกโจมตีว่าเป็นกฎหมายที่ร่างขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เป็นเผด็จการตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีซูฮาร์โต มีเนื้อหาสั้นคลุมเครือและขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยและวางหลักเกี่ยวกับสาระสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายทรัพยากรน้ำโดยสรุปไว้ ๖ ประการ^๒ ได้แก่

* บทความนี้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

** บุคคลากรจัดทำข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายอาเซียนและกิจการต่างประเทศ กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ รวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ของบริษัท PwC, mondaq, abnrlaw Indonesia สืบค้นเมื่อ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒

<https://www.pwc.com/id/en/media-centre/infrastructure-news/july-2019/water-resources-bill.html>

<http://www.mondaq.com/x/863448/Water/Wading+through+Indonesias+New+Water+Resources+Law>

http://m.abnrlaw.com/news_detail.php?send_news_id=359&year=2019

^๒ Prior to the 2015 decision, the Court had handed down two other decisions on WRL 2004, which held that while WRL 2004 itself satisfied the principal of State control enshrined in Article 33 (3), it would nevertheless be declared unconstitutional for failing to uphold State control if its implementing regulations did not comply with a series of conditions (the implementing regulations had yet to be issued at that time). These conditions were broadly summarized by the Court in its 2015 decision as follows:

1. Every legal measure related to the use of water resources must have regard to the public's right to water and the principle of State control as water must be used to provide maximum benefit for the people;

๑. มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรน้ำจะต้องคำนึงถึงสิทธิของประชาชนในการใช้น้ำและหลักการควบคุมโดยรัฐ โดยที่การใช้น้ำจะต้องใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน
๒. รัฐจะต้องรับรองสิทธิในการใช้น้ำของประชาชน
๓. การใช้ทรัพยากรน้ำต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
๔. รัฐจะต้องกำกับดูแลและควบคุมการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างรัดกุม
๕. รัฐวิสาหกิจจะต้องให้ความสำคัญเรื่องการเข้าถึงแหล่งน้ำ และ
๖. เมื่อครบตามเงื่อนไขข้อ ๑ - ๕ เอกชนจึงจะมีสิทธิใช้ทรัพยากรน้ำส่วนที่เหลือได้โดยมีเงื่อนไข

การยกเลิกกฎหมายทรัพยากรน้ำฉบับดังกล่าวของศาลรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำให้เกิดสุญญากาศทางกฎหมายซึ่งส่งผลกระทบต่อในวงกว้างกว่า ๔ ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับภาคธุรกิจที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรน้ำ ก่อนที่จะมีการประกาศใช้บังคับกฎหมายทรัพยากรน้ำฉบับใหม่นี้ ซึ่งเป็นที่ชัดเจนว่าการร่างกฎหมายทรัพยากรน้ำฉบับใหม่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไข ๖ ประการของศาลรัฐธรรมนูญ โดยผู้เขียนจะขอหยิบยกข้อนำสนใจของกฎหมายทรัพยากรน้ำฉบับใหม่มากล่าวถึงดังนี้

ประการที่แรก กฎหมายฉบับใหม่ได้กำหนดคำจำกัดความคำว่า “น้ำ” โดยแบ่งน้ำออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑. น้ำ (Water) คือ น้ำทั้งหมดที่พบบนพื้นดินหรือใต้พื้นดิน รวมถึงน้ำบาดาล น้ำฝน และน้ำทะเล
๒. ทรัพยากรน้ำ (Water resource) ประกอบด้วย แหล่งน้ำ และพลังงานน้ำ
๓. แหล่งน้ำ (Water source) คือแหล่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือที่รองรับน้ำซึ่งอยู่บนพื้นผิวหรือใต้พื้นดิน และ
๔. พลังน้ำ (Water power) คือ สมรรถภาพที่มีอยู่ในน้ำและ/หรือแหล่งน้ำที่สามารถใช้เป็นประโยชน์หรือเป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์และสิ่งแวดล้อม^๓

นอกจากนี้ ยังกำหนดหน้าที่ของรัฐในการรับรองสิทธิในการใช้น้ำของประชาชน โดยรัฐจะต้องจัดให้ประชาชนได้รับน้ำที่มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัย ได้รับในปริมาณที่เพียงพอและในราคาที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานและเพื่อรักษาสุขภาพและสุขอนามัยของประชาชน^๔ และกำหนดให้รัฐเป็น

---

2. The State must ensure the fulfillment of the public’s right to water;
3. The use of water resources must have regard to environmental conservation;
4. The State must oversee and tightly control the use of water resources;
5. As public enterprises are extensions of the State, they must be given priority in accessing water resources; and
6. If conditions 1 – 5 are satisfied and surplus water is still available, the private sector may be granted rights to use water resources, but only subject to strict conditions.

^๓ Definitions

“Water” is all water that is found on the surface of or underneath the ground, including, surface water, ground water, rain water and seawater found on land;

“Water resource” comprises water, water sources and water power;

“Water source” is a natural or manmade place or receptacle that holds water and which is found on the surface or underneath the ground;

“Water power” is the potential contained in water and/or a water source which can benefit or harm human life and the environment;

^๔ Article 6 WRL 2019, the State guarantees the public’s right to sufficient quantities of good quality, clean and safe water on a sustainable basis and at an affordable price so as to fulfill people’s basic daily needs and maintain health and hygiene.

In fulfilling this guarantee, the State is required to adhere to the following order of priorities in the allocation of water resources:

- a. fulfillment of people’s daily water needs;
- b. fulfillment of the water needs of smallholders; and

ผู้มีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการใช้ทรัพยากรน้ำ ซึ่งวิธีดำเนินการของรัฐจะขึ้นอยู่กับภาครัฐส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น

ประการที่สอง กฎหมายฉบับใหม่ยังได้กำหนดลำดับความสำคัญของการใช้ทรัพยากรน้ำ โดยมาตรา ๖^๕ กำหนดให้รัฐจะต้องปฏิบัติตามลำดับความสำคัญต่อไปนี้ในการจัดสรรทรัพยากรน้ำ คือ

๑. การจัดสรรน้ำเพื่อตอบสนองความต้องการประจำวันของประชาชน

๒. การจัดสรรน้ำเพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกรรายย่อย และ

๓. การจัดสรรน้ำเพื่อตอบสนองความต้องการน้ำของระบบน้ำประปาสาธารณะ และหากมีปริมาณน้ำที่เพียงพอนอกเหนือจากสามลำดับดังกล่าวจึงจะสามารถนำน้ำมาใช้สำหรับกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณะที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ และกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์ที่ได้รับใบอนุญาต ตามลำดับ

นอกจากนี้มาตรา ๔๙ (๑) ^๖ ยังได้กำหนดรูปแบบของกิจกรรมการใช้น้ำเชิงพาณิชย์ที่ได้รับใบอนุญาต โดยยึดตามลักษณะของการใช้น้ำในการผลิต อาทิ การใช้น้ำหรือแหล่งน้ำเป็นสื่อกลาง ใช้น้ำเป็นวัสดุหนึ่ง หรือ ใช้น้ำเป็นพลังงานสำหรับการผลิตกระแสไฟฟ้า การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การผลิตเครื่องดื่ม สำหรับอุตสาหกรรม การแปรรูปอาหาร โรงแรม การสร้างสะพาน การวางสายเคเบิลโทรคมนาคมหรือกิจกรรมแร่ เป็นต้น ซึ่งการกำหนดรูปแบบการใช้น้ำและการกำหนดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชาวอินโดนีเซียเพราะไม่เพียงแต่เป็นเรื่องที่สอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้การจัดสรรน้ำสำหรับประชาชนมีความสำคัญเป็นลำดับแรก ข้อกำหนดดังกล่าวยังจะช่วยลดข้อสงสัยเกี่ยวกับลำดับสิทธิในการใช้น้ำของบุคคลที่ต้องการความชัดเจนอีกด้วย

ประการที่สาม กฎหมายฉบับใหม่ยังได้มีการนำระบบอนุญาตมาใช้และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกใบอนุญาตสำหรับการใช้น้ำในเชิงพาณิชย์ โดยกำหนดให้การใช้ทรัพยากรน้ำที่มีวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์จะต้องได้รับใบอนุญาตจากภาครัฐส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และต้องชำระค่าธรรมเนียมการจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งเป็นการเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อจัดหาเงินทุนสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของรัฐ^๗

c. fulfillment of the water needs of public water supply systems.

Should there be surplus water available after the above three priorities have been catered to, then water resources may, once again in order of priority, be used for:

a. non-commercial public purposes; and

b. for commercial purposes based on a license.

As can be seen, the use of water resources by the private sector for commercial purposes is positioned right at the end of the order of priorities.

^๕ อ้างแล้วเชิงอรรถที่ ๓

^๖ Article 49 (1) WRL 2019 provides that water resources may be used for commercial purposes in the following ways:

a. Water resources as a medium (for example, commercial use for purposes of transportation, power generation, sport, tourism and aquaculture);

b. Water and water power as a material, including for the production of both water-based products (such as packaged water and other beverages) and non water-based products, and the use of water for food processing; by hotels, plantations and industry, and for auxiliary production processes);

c. Water sources as a medium (such as the construction of bridges and pipe networks and the laying of telecommunications/power cables in water bodies) and/or

d. Water, water sources and/or water power as a medium and material (such as in the exploration, exploitation and refining of mineral ores that are extracted from a water source).

^๗ In order to use water resources for any of the commercial purposes listed in Article 49(1) WRL 2019, a license must be obtained from the central or local government, as the case may be. In addition, a "Water Resources Management Service Fee" (Biaya Jasa Pengelolaan Sumber Daya Air / BJPSDA) must be paid, that is, a fee that is levied on a commercial user of water resources for the purpose of financing sustainable water resource management. The amount of the fee is set by the central government or the relevant local government as a fixed charge per cubic meter of water. At the local level, fees are to be determined based on guidelines issued by the Minister.

นอกจากนี้ เกี่ยวกับหลักการในการออกใบอนุญาตให้ใช้น้ำของรัฐ กฎหมายยังกำหนดให้ผู้ออกใบอนุญาตต้องคำนึงถึงหน้าที่ของรัฐในการปกป้องสิทธิในการใช้น้ำของประชาชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยรัฐ และที่สำคัญคือการออกใบอนุญาตให้ใช้ทรัพยากรน้ำในเชิงพาณิชย์จะสามารถทำได้เฉพาะกรณีที่มีน้ำเพียงพอ และตอบสนองต่อความต้องการประจำวันของประชาชนแล้วเท่านั้น^๔ อีกทั้งมีการกำหนดลำดับความสำคัญของการออกใบอนุญาต โดยต้องคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานประจำวันของกลุ่มที่ต้องการน้ำปริมาณมากเป็นลำดับแรก ตามมาด้วยการคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของแหล่งน้ำ และการใช้ทรัพยากรน้ำเชิงพาณิชย์โดยเอกชนหรือสำหรับปัจเจกชนมาเป็นลำดับสุดท้าย^๕ ข้อบทต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนตอบสนองหลักการตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ประการสุดท้าย ประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อภาคเอกชน การกำหนดลำดับสำคัญของการใช้น้ำ การจัดให้มีระบบอนุญาต การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม รวมถึงการกำหนดรูปแบบกิจกรรมของเอกชนในการใช้น้ำ ล้วนเป็นบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิของภาคเอกชน ทำให้มีการพิจารณาว่าเอกชนจะไม่สามารถครอบครองหรือมีกรรมสิทธิ์ในทรัพยากรน้ำได้ การใช้น้ำตามกฎหมายฉบับใหม่ของเอกชนจะไม่สามารถตีความได้ว่าเป็นการได้กรรมสิทธิ์เหนือแหล่งน้ำ แต่เป็นเพียงการได้สิทธิในการรับหรือการใช้น้ำเท่านั้น ซึ่งเอกชนที่อาจได้รับผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำดื่มบรรจุขวดและอุตสาหกรรมสิ่งทอของอินโดนีเซียที่จำเป็นต้องใช้น้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ สมาคมสิ่งทออินโดนีเซีย (Indonesian Textile Association) ได้มีการบันทึกปริมาณการใช้น้ำในการผลิตผ้าว่ามีความจำเป็นต้องใช้น้ำในปริมาณถึง ๖๒.๗ พันล้านลิตรต่อปีและคาดการณ์ว่าหากกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ ภาคอุตสาหกรรมสิ่งทออาจต้องจ่ายค่าธรรมเนียมถึง ๓๑.๓ พันล้านรูเปีย แก่ภาครัฐเพื่อใช้ในการบริหารจัดการน้ำ จึงมีความกังวลว่าการ

^๔ Article 46 (1) provides that the commercial use of water resources must in all circumstances:

- i. not interfere with, undermine or abrogate the public's right to water;
- ii. have regard to the State's duty to protect the public's right to water;
- iii. have regard to environmental conservation;
- iv. be subject to State supervision and control;
- v. be regulated in such a way that first priority in the commercial use of water resources is given to public enterprises (state, local government and village enterprises);
- vi. (be subject to tight requirements, and may only be permitted if the principles referred to in points (i)-(v) above have been complied with and surplus water continues to be available.

Article 47 reiterates that water sources may only be exploited for commercial purposes if sufficient water is available to fulfill the public's daily needs and smallholder irrigation requirements. Further, private-sector use of water resources must have regard to their social and environmental functions, the security of State assets and environmental conservation. In addition, the use of water resources must be based on the relevant central or local government Water Resources Management Pattern (Pola Pengelolaan Sumber Daya Air) and Water Resources Management Plan (Rencana Pengelolaan Sumber Daya Air). Both of these documents should be prepared by the central or local government, as the case may be, as part of the overall water management planning process at the national and local levels.

^๕ In licensing of the use of water resources, Article 49(3) WRL 2019 requires the following order of priorities to be adhered to:

- a. fulfillment of the basic daily needs of groups that require large volumes of water (no explanations are provided as to what is being referred to here, other than that such groups use a water quota that is in excess of what is needed to fulfill basic daily needs)
- b. fulfillment of basic daily needs in a way that changes the natural condition of a water source (no explanation provided);
- c. fulfillment of the needs of smallholders who are not served by an existing irrigation system;
- d. fulfillment of the needs of public water supply systems;
- e. fulfillment of the water needs of non-commercial facilities related to the public interest (for example, parks, places of worship, and public and social facilities);
- f. fulfillment of the water needs of public enterprises (state, local government and village enterprises) for commercial purposes; and finally
- g. the use of water resources for commercial purposes by a private enterprise or individual.

Thus, the private sector is once again positioned right at the end of the pecking order.

กำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ อาจเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมสิ่งทอของอินโดนีเซียที่ขณะนี้กำลังพยายามสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตผ้าในท้องถิ่นเพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ^{๑๐}

ด้านอุตสาหกรรมน้ำดื่ม ปัจจุบันรัฐบาลได้อนุญาตให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมโดยวิธีการลงทุนเกี่ยวกับการจัดการน้ำดิบและหน่วยผลิต (เช่น สถานีที่รับน้ำและโรงบำบัดน้ำ) และที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการกระจายน้ำ แต่การดำเนินงานของศูนย์กระจายน้ำยังคงสงวนไว้เฉพาะสำหรับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งร่างกฎหมายฉบับใหม่นี้ยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจนว่าหน่วยงานเอกชนจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกรณีนี้ได้มากน้อยเพียงใด มีข้อมูลจากกระทรวงโยธาธิการและการเคหะของอินโดนีเซีย (Public Works and People's Housing (PUPR)) ระบุว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีปริมาณการใช้น้ำในภาคครัวเรือนปริมาณ ๖.๔ ล้านล้านลิตรต่อปี ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมน้ำดื่มบรรจุขวด (Industri air minuman dalam kemasan (AMDK)) ใช้น้ำเพียง ๑๘ พันล้านลิตร จากความต้องการทั้งหมดของอุตสาหกรรมจำนวน ๒๗.๗ ล้านล้านลิตรต่อปี^{๑๑} จึงมีความกังวลว่ากฎหมายฉบับนี้อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรม AMDK ที่จะต้องมีปัจจัยในการประกอบธุรกิจมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการชำระค่าธรรมเนียมซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมองว่ากฎหมายฉบับใหม่นี้ไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของประธานาธิบดีที่ต้องการลดกฎระเบียบด้านการลงทุน เนื่องจากข้อกำหนดต่าง ๆ ในกฎหมายจะเป็นอุปสรรคต่อนักลงทุน

อย่างไรก็ดี ข้อกำหนดเกี่ยวกับขอบเขตการใช้อำนาจหรือการใช้ดุลพินิจของหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว อาทิ การกำหนดปริมาณน้ำที่จะใช้ในเชิงพาณิชย์ได้มากน้อยเพียงใด ยังคงต้องรอการประกาศใช้กฎหมายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน แม้กฎหมายฉบับใหม่จะให้ความสำคัญกับการเข้าถึงน้ำของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม แต่ก็ยังมีคำถามในทางปฏิบัติกรณีที่ภาครัฐจะสามารถบริหารจัดการน้ำเพื่อประโยชน์สาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

^{๑๐} In fact, the textile industry has agreed to establish a local fabric industry. Previously, the garment industry had chosen to rely on imported fabrics, so that local thread products were not absorbed by the fabric industry that was squeezed by imported products.

However, if the articles in the Water Resources Bill inhibit the textile industry, the garment industry will rely on imported fabrics again. "If the water issue persists, then [textile production] will also be lower. In the end, [the garment industry] will import [fabric] again."

^{๑๑} Data from the Public Works and People's Housing (PUPR) Ministry in 2012 showed that the water consumed by households were 6.4 trillion litres yearly. AMDK industry only uses 0.06% or 18 billion litres of water from the total needed by the industry of 27.7 trillion litres yearly.